

DÉLVIDEK

ZOMBOR, 1942 május 22.
Csihás Benő u. 3. II. évfolyam, 115. sz.FŐSZERKESZTŐ:
ILLÉS SÁNDORElőfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő.
Levél cím: Zombor, p. f. 45. Tel. 207. Csekk. 74.050

A németek betörték a szovjet vonalakba a középső frontszakaszon is

**A charkovi térségben megtört a bolsevisták támadó kedve, a németek lovashad-
osztályokat semmisítettek meg — 20.000 orosz halott a murmanszki arcvonalon
Mexiko hadbalép? — Roosevelt indiai háborús kormányt követel — A németek
elsüllyesztettek 23 északamerikai hajót, az olaszok egy páncélos csatahajót**

A zsidóbirtokokról szóló törvényjavaslat a Ház előtt

A charkovi harcok, amelyekkel a Szovjet hadvezetősége a kercsi arcvonalat akarta tehermentesíteni, a legnagyobbjelentőségű hadműveletké nőtte ki magát. A németek az ellenséges páncélosok hatalmas tömegének megsemmisítése után ellen támadásokkal visszaszorította Timosenko hadseregét és általános támadásba lendült. A Bud. Ért. zürichi jelentése szerint a svájci sajtó azt írja, hogy a charkovi térségben gyökeres változás állott be. A németek megsemmisítő offenzívát indítottak az arcvonalszakaszon és lendületes előnyomulással már

behatoltak

a Szovjet védelmi állásaiba. Timosenko hadserege a legsúlyosabb válságba került. A szovjet csapatok támadó kedve ellanyhult, sőt már védekezésre sincs elegendő erejük.

Svájci források szerint a charkovi csata az év eddigi leghatalmasabb hadműveletévé vált és messzemenő kihatással lesz a háború további alakulására.

A stockholmi sajtó azt írja, hogy Berlinből nagyfontosságú közlések várhatók. A svéd sajtó közli, hogy berlini tudósítójának jelentéseiről azért nem számolhat be, mert telefonzárlat volt Berlin és Stockholm között. Ez mindig akkor szokott bekövetkezni — jelenti a Bud. Tud. Stockholmból — amikor Berlinben nagyfontosságú katonai, politikai, vagy diplomáciai események vannak előkészületben.

Az angol alsóházban

— mint a Bud. Ért. svájci lapértéslése közli — nagy szenzációt keltett beszédét mondott Bedford herceg.

A herceg beszédében kifejtette, hogy Németország politikája minden téren teljesen jogos és Anglia viseli ezért a háborúért a felelősséget. Kijelentette, hogy Anglia a blokád intézkedésekkel a német gyermekek és asszonyok százait ítélte éhhalálra az elmúlt háborúban. Ha az angolok éltek volna át azokat a szenvedéseket, amelyekre Németországot rákényszerítette, Anglia is a legvégsőkig védekezne a blokád ellen, hogy elkerülje az éhhalált.

A herceg beszéde általános feltűnést keltett az angoloktól szokatlan tárgyilagossága miatt.

Igen érdekes jelentést közölnék berlini források. A közlés szerint csak most derült fény arra az érthetetlen tényre, miért találtak a német és román csapatok Odessza elfoglalása alkalmával csak jelentéktelen számú sebesülteket, holott a várost napokon keresztül a legkülönbözőbb fegyverekkel támadták. Erre a kérdésre most derült fény. Egy Vaszile Tulacu nevű odesszal lakos elmondta, hogy Alexej nevű fiát azért lőtte agyon az odesszal menekülés idején egy bolsevista politikai biztos, mert vonakodott attól, hogy a tengerbe dobja a sebesülteket. Elmondta a nyilatkozó, hogy a menekül-

és idején a hajókra szállított sebesülteket mind a tengerbe dobálták a politikai biztosok, de ugyanezt tették a város kórházában talált betegekkel is. A közlés méltán kelt nagy feltűnést.

A francia gyarmatbirodalom kérdése fokozott mértékben terelődik előtérbe. A francia birtokok körül sok szó esett a fegyverletétel óta, a madagaszkári események azonban újra a világpolitika egyik legfontosabb tényezőjévé tették ezeket a gyarmatokat. A Martinique-kal szemben támasztott amerikai követelések ügyéről ellentétes hírek vannak forgalomban. Míg amerikai részről valójában azt hangoztatják, hogy az ott lévő hajók kérdésében és általában a washingtoni követelések ügyében

kedvező mederben folyik a tárgyalás, addig francia részről ismételtlen azt szegezik le, hogy Franciaország pontosan betartja a fegyverszüneti egyezményt és semmiképpen sem hajlandó egyetlen hajóját sem átengedni, támadás esetén pedig megvédi becsületét, mint az Madagaszkár kérdésében ujólag is bebizonyosodott.

Vichyben az a vélemény alakult ki, hogy az angolszász hatalmak részéről az afrikai francia birtokok sin csenek biztonságban. Dakar és Szomáliaföld azok a területek, amelyekhez Anglia a legkönnyebben hozzáférhet, Algír és Tunisz kevésbé van kitéve a támadásoknak, hála a tengelyhatalmak afrikai sikereinek. Egyes vichyi körök annak szükséges segítségét hangoztatják, hogy bocsássanak az afrikai gyarmatok rendelkezésére mindent, ami lehetővé teszi a hathatós védelmet esetleges ellenséges akció esetén.

Ide iktatjuk azt a washingtoni jelentést, mely szerint az Egyesült Államok kormánya felszólította de Gaulle pártú francia tábornokot, aki mint ismeretes ellenkormányt alakított; hogy mondjon le politikai ambíciójáról és csak a katonai kérdésekre korlátozza tevékenységét. Az amerikai felszólításra az a körülmény adott okot, hogy de Gaulle és a hatalmában lévő francia birtokok vezetői között mélyreható nézeteltérések merültek fel. Szíriában, az egyenlítői francia birtokon és másutt, ahol de Gaulle emberei kezében van a hatalom, mindenütt súlyos viszályok dülnek a vezetők között, amit Amerika de Gaulle politikai ténykedésének megszüntetésével kíván kiküszöbölni.

Egyéb hírek közül kiemeljük, hogy a

mexikói

minisztertanácsot és a vezérkart tanácskozássra hívták össze. Az Egyesült Államok hírszolgálati irodái ezzel kapcsolatban azt jelentik, hogy ütött Mexikó sorsdöntő órája. Az argentin sajtó is úgy ítéli meg a helyzetet, hogy Mexikó közvetlenül a háború szélén áll.

A bostoni rádió úgy értesül, hogy Roosevelt javaslatot terjesztett az angol kormány elé, annak érdekében, hogy tekintettel az események várható alakulására, sürgősen alakítsanak háborús kormányt Indiában.

Német különjelentés

Berlin, május 22.

A vezéri főhadiszállás pénteken délben kiadott különjelentése közli, hogy a német tengeralattjárók újabb nagy sikert értek el az ellenséges hajózás elleni küzdelemben. A német tengeralattjárók az Antillák vidékén, a mexikói öbölben és a Karibi tengeren újabb 20 hajót süllyesztettek el 111.600 tonna vízkiszorítással.

Egy német tengeralattjáró behatolt a Szent Lőrinc folyamba és ott a heves védelem ellenére elsüllyesztett 14.000 tonnát kitevő három hajót.

Ezzel a német tengeralattjárók az amerikai partok mentén ismét 23 ellenséges hajót süllyesztettek el 125.600 tonna úrtartalommal.

Olasz tengeralattjáró elsüllyesztett egy amerikai páncélos csatahajót

Róma, május 22.

Az olasz főhadiszállás rendkívüli hadijelentést adott ki, amely szerint május 20-án, római időszámítás szerint 2 óra 50 perckor a brazil partok mentén Fernande de Noronha közelében a Grossi korvetkapitány parancsnoksága alatt álló „Barbarigo” olasz tengeralattjáró megtámadott egy déli irányban haladó északamerikai hajókaravánt és egy Maryland típusu 8 ágyúval felszerelt 32.000 tonnás páncélos hajót torpedótalálattal elsüllyesztett.

Az olasz király és császár a tengeralattjáró parancsnokát regattkapitánnyá léptette elő.

Az olasz főhadiszállás 720. számú pénteki hadijelentése közli, hogy a kirendelt arcvonalon kölcsönös tüzéségi és járőrtevékenység folyik. A tengely légierei eredményesen támadták az ellenséges célpontokat és a levegőbe röptettek egy löszerraktárt. Egy brit gépet légiharcban, kettőt pedig a földön semmisítettek meg a tengely erői.

Málta ellen változatlan hevességgel folynak a légitámadások.

Ára 10 fillér

ARENA MOZI

CSUTORTOK—VASÁRNAP

Páger Antal és Tasnády Fekete Mária
szenzációs alakítása.**ZÁRT TÁRGYALÁS**

Többi szerepekben:

SOMLAY ARTUR, VASZARY PIRI,
RÓZSAHEGYIK, TIMÁR JÓZSEF

Pótműsor: magyar és olasz híradó

ÉLES FRANCIA SAJTÓTÁMADÁSOK
ANGLIA ELLEN

Vichy, május 22.

A francia sajtó élesen támadja Angliát az algiri események kapcsán. Nagy felháborodással irnak a lapok arról, hogy Anglia újra meg-

Három éves az acélegyezmény**Németország és Olaszország ebben az egyezményben fektették le együttműködésük és az új európai rend alapját**

Berlin, május 22.

Ma három esztendeje, hogy aláírták a német—olasz barátsági és szövetségi egyezményt, az ugynevezett acélegyezményt, amely lefektette a két nemzet együttműködésének alapjait és rögzítette a versaillesi igazságtalanságok ellen harcoló népek sorsközösségét Németország és Olaszország ezzel az egyezményrel lépett rá arra az útra, amelyet számukra a sors kijelölt. Ha visszapillantunk az elmúlt három esztendőre, megállapíthatjuk, hogy az egyezményt a legmesszebbmenő politikai és katonai előrelátás jellemezte.

Ribbentrop külügyminiszter az egyezmény megkötése alkalmából mondott beszédében többek között azt szegelte le, hogy ez az egyezmény elválaszthatatlan közösséggé kovácsolja a két nemzetet és nincs olyan erő, amely éket verhet közéjük. Ma megállapíthatjuk, hogy ez a német—olasz sorsközösség még szilárdabb, mint valaha. A két nemzet együtt menetel, hogy biztosítsa magának a jogot az élethez, a felemelkedés lehetőségeit és megvesse alapjait a jobb és igazságosabb jövő világrendnek.

20.000 halottat vesztett a Szovjet északon**A murmanszki arcvonalon 129 támadást vertek vissza a németek**

Berlin, május 22.

A Német Távirati Iroda katonai helyről szerzett értesülését közli, amely szerint a bolsevisták április 26-ától kezdve nagyszámu támadást intéztek a murmanszki arcvonalon a német alpesi vadászok arcvonala ellen. A támadásokról a következő részleteket közlik:

A Szovjet nagy tömegekkel hajtott végre támadásait és ezekben a vállalkozásokban 37 bolsevista zászlóalj vett részt. A német csapatok április 26-a és május 13-a között összesen 129 ellenséges támadást vertek itt vissza. A támadások idejében az arcvonal többi szakaszán már olyadt a hó, itt azonban még dühöngött a tél és

a harcok jórészt heves hóviharakban, csikorgó hidegben folytak. A szovjet támadások súlypontja a murmanszki szakasz déli szárnya volt, ahol hatvanhét ellentámadást vertek vissza a németek. Ezzel a támadással egyidejűleg a Szovjet a legészakibb ponton hat zászlóalj erősségű tengerészdandárt tett partra. A németek beengedték az ellenséget, azután pedig összpontosított támadással megsemmisítették. Május 14-én és 15-én végleg visszaverték a németek az ellenséges támadásokat és harci szünet állott be. A szovjet csapatok az északi arcvonal lappföldi és murmanszki szakaszán összesen több mint 20.000 halottat vesztettek az említett időközben nagyszámu sebesültön és foglyon kívül.

Szovjet lovashadosztályok semmisültek meg**A németek javára alakul a charkovi csata**

Semleges hírforrásokon keresztül érkező jelentések szerint a charkovi térségben folyó küzdelmek az év eddigi legnagyobbjelentőségű harcának tekinthetők. A németek a nagy szovjet rohamok visszaverése után ellentámadásba mentek át, előretörték és átkarolással fenyegetik az ellenséges erőket.

Német jelentések megerősítik, hogy a charkovi csata teljes erővel folyik. A Német Távirati Iroda közli, hogy a küzdelem német szempont-

ból rendkívül kedvezően alakul. A Szovjet nagy tömegű páncélosok harcbevetele után most lovashadosztályokat dobott a küzdelembe, ami mutatja, milyen nagy felkészültséggel kezdték a bolsevisták ezt a támadást. A német tüzfegyverek a szó szoros értelmében lekaszálják a szovjet lovashadosztályokat. A bolsevisták a német páncélos alakulatok ellen nagytömegű gyalogságot vetettek harcba.

Hullahegyek a kercsi arcvonalon

Berlin, május 22.

A Német Távirati Iroda közli, hogy a német és román csapatok a kercsi győzelem után folytatják a félsziget megtisztítását az elrejtőzött bolsevistáktól, akik sziklabarlangokban és kőbányákban bujtak el kétségtelenül azzal a céllal, hogy később orvul támadjanak. Azokon a

helyeken, ahol a leghévesebbek voltak a küzdelmek, szovjet hullahegyek láthatók. Ezek a helyeken a szovjet csapatok a végsőkig védekeztek és lépésről-lépésre, házról-házra kellett kifűstölni őket.

Szebasztopol ellen folytatódnak a német légirohámok.

sértette Franciaország felségjogait és megtámadta a franciákat, ugyanakkor azonban elégtétellel állapítják meg, hogy a franciák lelőtték az angol gépeket.

A lapok rámutatnak arra, hogy Anglia állandóan újabb és újabb támadásokat intéz Franciaország ellen. Ez a helyzet tarthatatlan. Vagy legyen Anglia háboruban Franciaországgal, amiből a franciák levonnák a következtetéseket úgy a szárazföldön, mint a tengeren, vagy pedig a békeállapotnak megfelelően hagyja békében a franciákat.

LENINGRADBÓL KÉTMILLIÓ POLGÁRI LAKÓST SZÁLLITOTTAK EL A SZOVJET BELSEJÉBE

Zürich, május 22.

Svájci lapjelentések megerősítik azt a korábbi hirt, hogy a szovjet hatóságok a tél folyamán mintegy kétmillió embert, tehát a lakosság kétharmadát szállították el Leningradból az ország belsejébe.

NEMZETI MOZI

TELEFON: 158.

CSUTORTOK—VASÁRNAP

Minden időben leghatalmasabb háborús riport filmie:

A keleti csata

Győzelmes honvédeink a Szoviet elleni harcban! — Megsemmisítő győzelmek száraz földön, vizen, levegőben.

Pótműsor: első hetes UFA és magyar híradó

Nagyméretű bombákkal támadták a németek az egyiptomi angol repülőtereket

Berlin, május 22.

A Német Távirati Iroda közli, hogy német zuhanóbombázó és harcikötélek nagyméretű bombákkal támadták az egyiptomi határon fekvő brit repülőtereket. A bombák a heves elhárítás ellenére mindenütt pontosan célbataláltak. Két repülőgépet elpusztítottak a földön, többet pedig megrongáltak.

Rohamosan éleződik ki a török szovjet viszony

Róma, május 22.

A Popolo di Roma azzal a hírrel kapcsolatban, hogy egy szovjet tengeralattjáró a Fekete-tengeren ágyulövésekkel elsüllyesztett egy török hajót, megállapítja, hogy ez az eset nemzetközi szempontból igen súlyos, de egyáltalán nem meglepő. Nem ma fordul elő először, hogy a bolsevikiek kimutatják mély megvetésüket a nemzetközi élet szabályaival szemben. Nem is lenne érthető, hogy a bolsevikiek személyében miért éppen a törökök lennének kivételek — fejezi be a lap.

A Messagero szófiai jelentése szerint az Ankarából érkező hírek rámutatnak arra, hogy Azerbajdzsán területén elharcodott a lázadás. A török forrásból származó hírek szerint a szovjetorszag hatóságok büntetőexpedíciókat szerveztek a lázadó török kisebbségi elemek ellen. Ugy tudják, hogy a harcok során több mint ezer törököt lemészároltak.

SZINGAPUR BEVÉTELÉNÉL EDDIG ISMERETLEN TITKOS FEGYVERT HASZNÁLTAK

Tokió, május 22.

A japán fegyverkezési hivatal hivatalos közlése szerint a britek és amerikaiak fölötti győzelmek főtényezője a japán csapatok harci szelleme és odaadása mellett a fölényes fegyverzet. Az első világháború győztesei nehéz fegyvereiket különösen a gyarmatokon változatlanul hagyták, vagy csak jelentéktelen mértékben tökéletesítették. A japánok ezzel szemben az elmúlt évtizedben készült tábori lövegekkel és gépfegyverekkel rendelkeznek s ezek hatósugara és mozgékonyasága felülmúlja az angolszászokét. A japánok páncélosai jobban ellensúlyozottak és könnyebben leküzdik a terepnehézségeket, mint az ellenségé. A közlemény végül megemlíti hogy Szingapurnál sikerrel alkalmazták egy titkos fegyvert is, amelyről azonban még most sem hullhat le a lepel.

AMERIKA NEM TUD ANNYI HAJÓT GYÁRTANI, AMENNYIT A NÉMET TENGERALATTJÁRÓK ELSÜLLYESZTENEK

Buenos Aires, május 22.

(Stefani) Az Egyesült Államok kormánynak a hajótér okozza a legtöbb gondot. Hivatalosan elismerik, hogy az amerikai kereskedelmi hajótér 1939 óta, különösen pedig a múlt év decembere óta állandóan csökken. A hajótérhiány lehetetlenné teszi, hogy az amerikai kormány csapatokat küldjön oda, ahová akar. A bajok orvoslására fokozott hajógyártásba kezdtek beismerni azonban, hogy annyit nem tudnak gyártani, mint amennyit a tengelyhatalmak bűvőhajói elsüllyesztenek.

A zsidó ingatlanok kisajátításáról szóló törvényjavaslat a parlament előtt

A képviselőház pénteki ülését Tasnády Nagy András elnök nyitotta meg. Bejelentette, hogy a XII. Pius pápa püspöki jubileuma alkalmával Szinnyei-Mesre Jenő elnök kifejezte a Ház jókívánságait a pápai nunciuson keresztül a Szentatyának, amit a pápa meleg szavakkal köszönt meg. Bemutatta a miniszterelnök végleges külügyminiszeri kinevezéséről szóló legfelsőbb kéziratot, majd kisebbjelentőségű kérdésekben tett bejelentést. Az ülésen báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter benyújtotta a zsidó mezőgazdasági és erdőbirtokok kisajátításáról szóló törvényjavaslatot.

A Ház a zsidó birtokokról szóló javaslatot legközelebb, május 28-i ülésén tárgyalja. Ugyanakkor elfogadja a Ház részleteiben is a hadikölcsön kötvények valórizációjáról és közélet tisztaságának biztosításáról szóló törvényjavaslatokat.

A Magyar Élet Pártja csütörtök esti értekezletén elfogadta a zsidók mező- és erdőgazdasági ingatlanairól szóló törvényjavaslatot, amelyet báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter ismertetett az értekezlet résztvevői előtt. A pártértekezlet megelőzően a párt egyesített bizottságai részleteiben is megvitatták a javaslatot.

Vitéz Lukács Béla országos elnök, tárca nélküli miniszter nyitotta meg fél 7 órakor az értekezletet, amelyen Kállay Miklós miniszterelnökkel az élükön megjelentek a korábbi tagjai is. Báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter a javaslatot ismertette rámutatott arra, hogy Kállay Miklós miniszterelnök parlament bemutatkozó beszédében megígérte: kormánya a zsidóbirtokok fokozottabb és gyorsabb igénybeviteléről új, az eddiginél szigorúbb és fajvédelmi alapon álló törvényjavaslatot terjeszt az országgyűlés elé.

A miniszter hangsúlyozta, hogy a javaslat a kormánynak és a Magyar Élet Pártjának együttes akaratából jött létre, amely mögött ott áll egységesen az ország közvéleménye is. A javaslat szigorúan fajvédelmi alapon áll és biztosítja azt a célkitűzést, hogy a magyar föld kivétel nélkül a zsidók tulajdonából. A javaslat az eddigi jogszabályoknál minden vonalon szigorúbb és hatályosabb rendelkezéseket tartalmaz.

Az első szigorítás az, hogy fajvédelmi alapon állapítja meg a zsidó fogalmát. Ennek következtében természetesen a javaslat minden egyes zsidó földbirtokost érint. A másik szigorítás az, hogy a zsidók kezéből nemcsak a mezőgazdasági, hanem az erdőgazdasági ingatlanokat is el lehet, illetőleg a javaslat parancsoló rendelkezése folytán el kell venni, sőt bizonyos esetekben az élő és holt felszerelés elvételére is módot ad a javaslat.

Nagyhorderejű rendelkezés az, hogy a keresztény tulajdonosnak a javaslat megadja a módot, hogy zsidó haszonbérletre kezéből kivetheti a földjét, sőt a felszereléseket is megszerezheti. Végül a javaslat a zsidók ingatlanszerzési lehetőségét az eddiginél sokkal fokozottabb mértékben korlátozza. Zsidó még árverés útján sem szereshet mező- és erdőgazdasági ingatlant, kis- és nagyközségekben pedig még egyéb ingatlant sem.

Általános kivételést a javaslat egyetlen egy zsidó érdekében sem tartalmaz.

A JAVASLAT RÉSZLETES RENDELKEZÉSEI

A javaslat első paragrafusában általános rendelkezésként azt állapítja meg, hogy a törvény alkalmazása szempontjából ki a zsidó és ki a nemzsidó és hogy a jogi személyek mennyiben esnek a szóban levő rendelkezések hatálya alá. A zsidó fogalmának megállapításában a javaslat az 1939. évi IV. tc. meghatározása helyett az 1941. XV. tc. (az úgynevezett fajvédelmi törvény) 9. és 16. paragrafusát veszi alapul. Eszerint zsidó az, akinek legalább két

nagyszülője az izraelita hitfelekezet tagjaként született, ugyszintén — tekintet nélkül származására — az, aki az izraelita hitfelekezet tagja.

Az akinek két nagyszülője született az izraelita hitfelekezet tagjaként, nem esik a zsidókkal egy tekintet alá, ha ő maga keresztény hitfelekezet tagjaként született és az is maradt s emellett mind a két szülője házasságkötésük idejében keresztény hitfelekezet tagja volt. Az olyan úgynevezett erdélyi szombatost vagy ivadéka pedig, aki származásánál fogva nem zsidó és nem tagja az izraelita hitfelekezetnek, nemzsidókkal esik egy tekintet alá.

A javaslat a mezőgazdasági ingatlanok tekintetében az ingatlanok hasznavehetőségét kifejezetten a földadókataszteri kimunkált tiszta jövedelem alapján veszi figyelembe s az ingatlanokért járó térítést ennek a jövedelemhez képest a figyelembevételével állapítja meg. A javaslat számítási kulcsként a 72.000/1942. VII. P. M. számú körrendeletben az 1942. évi vagyonadó kivételére megállapított számítási kulcsot alkalmazza, ami azt jelenti, hogy 10 korona kataszteri tiszta jövedelemig a kataszteri tiszta jövedelem minden koronája után 60 pengő, a kataszteri tiszta jövedelemnek 10 és 15 korona közé eső minden koronája után 50 pengő, a 15 koronán felül eső minden korona után pedig 40 pengő térítést kell megállapítani.

A javaslat a házadó alá eső ingatlanokért járó térítés alapjául a házadóalapot fogadja el. A 72000/1942. VII. P. M. számú rendeletben megállapított kulcs helyett a javaslat egységes számítási kulcsot, a házadóalap összegének minden pengője után 10 pengőt állapít meg.

Az erdőgazdasági ingatlanokért járó térítést a javaslat ugyancsak az ingatlan jövedelmezősége alapján kívánja megállapítani.

Az átlagos tiszta jövedelem tőkésítésére a javaslat az 1942. évi vagyonadó kivételében irányadó kulcsot, azaz a tiszta jövedelem huszszoros szorzatát veszi alapul.

Az ingatlanokért és egyéb vagyontártyakért járó térítést a javaslat szerint harminc év alatt évi 3,5 százalékos utólagos s az ingatlan birtokbavételétől számított kamatozás alapulvételével törlesztendő kötvényekkel kell kiegyenlíteni. Az élő és holt felszerelésért megállapított térítést készpénzben zárolt számlára kell kifizetni. A kötvényeket a jogosultak javára ugyan csak zárolt számlán kell kezelni. Bizonyos méltánylandó esetekben kisebb ingatlanokért járó térítést részben vagy egészben készpénzzel is ki lehet fizetni.

A javaslat szerint a zsidók a jövőben mező- vagy erdőgazdasági ingatlant csak a földművelésügyi miniszter engedélyével vehetnek haszonbérbe. Fára és egyéb erdei termékre vonatkozó kitermelési jogot is csak a földművelésügyi miniszter engedélyével lehet átruházni zsidóra.

A ZSIDÓ HASZONBÉRLETEK FELMONDÁSA

A zsidó haszonbérletek csökkentését célozza a javaslatnak az a rendelkezése, amely szerint a nemzsidó haszonbérbeadó — amennyiben ingatlanát házikészítésre kívánja venni vagy ingatlanát kishaszonbérleteket kíván létesíteni — zsidó haszonbérletének a törvény hatálybalépésétől számított 60 napon belül felmondhat. Felmondás esetében a tulajdonos a haszonbérlet tulajdonában lévő élő és holt felszerelésre — a felszerelés teljes és valószínű értéknek részletekben megfizetése ellenében — igényt tarthat.

A javaslat végül a büntető rendelkezéseket tartalmazza.

A Magyar Vöröskereszt zombori fiókjának köszönete és kérelme

A Magyar Vöröskereszt zombori fiókja kérte fel szerkesztőségüket a következők közlésére:

A Magyar Vöröskereszt zombori fiókja ezúton is hálással köszöni és nyugtatja a Zomborban felállítandó Vöröskereszt honvéd-hadi kórházban ágyalapítás céljaira legújában beérkezett alapítványi összegeket, valamint egyéb adományokat.

Paraicz Károly zombori állomásfőnök a vasárnap megtartott futball-mérkőzésre vöröskereszt-perselyt kért, ott gyűjtést rendezett és 48 Pengő 64 fillér küldött be a Vöröskeresztnek.

A Zombor és Vidéke Ipartestület ünnepélyes beiktatása alkalmával a cigarettagyűjtésből 1280 drb. cigarettát küldtek be a zombori Vöröskeresztnek a honvédek részére.

A zombori Bunyévác Nőegylet 3 ágy alapítására befizetett 300 pengőt, a zombori Magyar Nőegylet egy ágy alapítására 100 pengőt, a zombori MÁV főnökség tisztviselőkara 1 ágy alapítására 100 pengőt, Thum Vincéné 1 ágy alapítására 100 pengőt, Nuszpl Ernő 1 ágy alapítására 100 pengőt és Szuppek Gyula 1 ágy alapítására 100 pengőt.

Miután a Vöröskereszt honvéd-hadikórház felállításának a közeljövőben meg kell történnie, súlyos gondot jelent a 100 ágyas kórház berendezése és felszerelése, mert a Magyar Vöröskereszt zombori fiókja csak felvétel előtt alakult meg és így nem rendelkezhetik a szükséges anyagi eszközökkel, ezért kénytelen a társadalomhoz fordulni, hogy ezen legfontosabb kötelességének a Házával szemben eleget tudjon tenni.

Vannak sokan, akiknél nem jelent nagyobb megerőltetést és megterhelést, ha 100 pengős ágyalapítvánnyal hozzájárulnak a kórház felállításához és ezért nagyon kérjük, minél számottevőbben juttassák el a 100 pengős ágyalapítvá-

nyit összeget dr. Müller János elnök címére (Zombor Zrínyi u. 11), aki a befizetett összeget nyugtázza fogja.

Természetes, hogy nemcsak alapítványi összeg befizetésével lehet a honvéd hadikórház felállításához hozzájárulni, hanem a legkisebb összeget is köszönettel és hálással szívesen vesszük.

A készpénzadományokon kívül a természetbeni adományokkal való hozzájárulás is nagyon elősegíti a kórház felállítását. Akinek van nélkülözhető párnája, lepedője, törülközője, pohara, mosdó-keztyűje, fehéreneműje, kötszere, ha csak egy darab is, kérjük, küldje be dr. Müller János elnöknek.

Talán nem kell hangsúlyoznunk, hogy ez a kérelmünk nem csupán Zombor város társadalomához, hanem az egész járás és megye közönségéhez szól. Kérjük a községi főjegyző Urakat, ha lehet minél több párnát küldjenek be, amit a község lakossága talán leginkább adhat, mert abból van a legnagyobb feleslege.

Hisszük, hogy a felszabadult Délvidék is átérzi az idők komolyságát, amikor mindenkinek áldozatot kell hoznia, de elsősorban azokért, akik értünk egészségüket, néha életüket áldozták, a magyar honvédért. Készüljünk fel arra, hogy ha sebesülten, vagy betegen ide kerülnek, kényelmet, gyógyulást nyújthassunk nekik, érezzék meg, hogy él bennünk a hazafias, testvéri szeretet.

Rikkancsokat

nappali árusításra fel
veszünk. Je'entkezni
a kiadóhivatalban

Nincs műveltség a lélek szabad szárnyalása nélkül

Séta orosz földön

(A m. kir. honvéd haditudósító század közlése.)

Nincs művészet a lélek szabad szárnyalása nélkül s a szellem teremtő erejének kötetlensége nélkül nincs igazi alkotás. Ez az oka annak, hogy a szovjet birodalomban nem fejlődött ki európai értelemben vett művészet. Az irodalom és a zene terén talán még akadt egy-egy figyelemreméltó alkotás, de az építőművészet és a képzőművészet silányabb, mint bárhol a világon. De ez érthető is, mert hiszen az építőművészet és a képzőművészet kifejlődésének alapja a társadalmi és gazdasági élet magasabbrendűsége. Képzőművészeti alkotásokkal csak ott találkozhatunk, ahol az élet nyugodt, kiegyensúlyozott s a társadalom teremtőereje ennél fogva nemcsak a mindennapi lét feltételeinek megszerzésére kényszerül, hanem jut belőle arra is, hogy eszmei értékeket, gondolatokat formáljon köbe és anyagba.

Azokban a szovjet városokban, amelyeket végigjártunk, a legszörnyűsebb építészeti „művekkel” találkoztunk. A szovjet-propaganda azt harsogta a világba, hogy a szovjet a munkások paradicsoma s ebben a paradicsomban minden munkásnak emberi otthona, kultúremberhez illő lakása és környezete van. A valóság az, hogy a mammoth-gyárak körül elképzelhetetlen kiterjedésű nyomortanyák terülnek el. Egy-egy szobában két-három család húzódik meg, az öregek és gyerekek a szobák sarkában berendezett vackokon hevernek. De nem különbek azok a Potempin-épületek sem, amelyeket majdnem minden nagyobb városban építettek — a kiváltságos elemeknek.

A szakember számára a legmeglepőbb éppen az, hogy a szovjet, amely „új szellemiséggel” kérkedett, huszonnév alatt sem tudott kitermelni sajátos kulturát. A legtöbb négy-öt emeletes házon a klasszikus görög és római stílusok hagyományait fedeztük fel zagyva összevisszaságban. Az egyik bérház homlokzatán a német renaissance kedvelt díszítő elemével, a cartouch-sal találkoztunk. A szovjet építész az architektonikus elemes megválasztásánál ráfanyalodtak az általuk annyira gyűlölt fasizmus és „nácizmus” építőművészeti stílusára is. A dnyepropetrovski műegyetemén lévő épületterveken és fényképeken azonban már bizonyos keleti ízt fedezhetünk fel, ami nyilvánvalóan a zsidó szellemi befolyás erősödéséről árulkodik. Az itt talált homlokzati képek a magyarországi zsinagógák stílusához hasonló vonásokat tüntetnek fel.

A lakóházak szerkezetileg éppoly rosszul vannak megoldva, mint amilyen megdöbbenő a belső berendezésük. A lépcsőházakat gyakran az uccai traktusban helyezik el. Független folyosót nem igen alkalmaznak, mert szerkezetileg csak ritkán tudják helyesen megoldani. Igen sok több éve lakott épületet láttunk, ahol a konzolos vasgerendák szomorúan lógnak az űrben s várják a csodát, vagy a hozzáértő szakembert. A homlokzatok kiképzése tulnyomó mértékben vakolt. A házakat gyakran sötét kékszürkére festették. Nincs Magyarországon az a elhanyagolt börtönépület vagy külvárosi bérkaszánya, amely olyan komorhatású volna, mint ezek a fűtővezeték álló reprezentatív lakóházak. Sok épület közönséges falazótéglából, nyerstégla modorban készült. Az így falazott homlokzatokat szívesen festették be sárga vagy vörös színnel s ezáltal a festék — ez a lélektelen nyersanyag — lárvaszerűen takarja el a téglá tremézetes, nemestűzű színét, nem beszélve arról, hogy a festék élesen kiemeli a falfelület egyenetlenségét. A lerakódó port és kormot az eső hosszú csíkokban mossa végig a homlokzaton. A kemény orosz klíma a festéket lemarja s miután a házak gondozásáról szó sem volt, a legtöbb épület sávrá és lerongyolódott. Az épületek aránya majdnem mindig torz, néha pedig tudatosan bizzar.

A házak berendezése semmivel sem különb a homlokzatoknál. A kőműves-, asztalos-, lakatos- és burkoló-munkák kivitele és formai kiképzése a mieinkhez képest hihetetlenül elma-

radott. A szobák padozata hajópadló, vagy lapburkolat. Bádogszerelveik gyatrák és hiányosak. Az esővíz lefolyó-csatornák a járdaszint felett másfél-két méterre, végződnek és ontják a vizet a gyanutlan járókelők nyakába. Némi lakóháztömb központit fűtéssel van felszerelve, de a konyhákban nincs vízvezeték és négy-öt többemeletes háznak jut egyetlen vízcsap — az udvaron. Az egyéb melléképítmények állapota európai ember számára elképzelhetet-

len. Rendszerint az udvaron helyezik el hanyagul összeeszkábált deszka bódékban.

A szovjet szociálpolitikájának legkiáltóbb cáfolatai talán nem is annyira a nyomortelepek, mint inkább ezek a házak, amelyeket már a „rendszer” épített munkásai számára. Ezekben a házakban nem volt senkinek sem otthona, de még csak lakása sem. A házakban a bizalmi férfiak korlátlanul uralkodtak. Joguk volt behatolni minden lakásrészbbe, amelyekben alig található valamire való butor. Szoborról, festményről nem is álmodhattak a szovjet polgárok. Meg kellett elégedniük a köztereken felállított sokszorosított gipszművekkel. Ezek többnyire a szovjet nagyjait ábrázolták. épp úgy mint azok a színes nyomatok is, amelyekről Sztalin, Vöröslov, vagy Molotov ábrázata rémítette az örökös félelemben és nyomorban élő munkásokat.

Madagaszkár az afrikai kontinens törpéje

Japán indiai-óceáni betörése nem egy eddig jelentéktelennek hitt földrész hirtelen felfedezett politikai vagy stratégiai jelentőségét állította az érdeklődés középpontjába. A katonai események az eddig politikailag csak árnyék-létet élő Madagaszkárt sem hagyják érintetlenül. Madagaszkár, „az afrikai kontinens törpéje”, mely 1580 km hosszúságával és majdnem 600.000 négyzetkilométert kitevő területével nagyobb mint a francia anyaország, északi csücskén fekvő neves hadikikötőjével, Diego Suarezzel és a nem kevésbé jelentékeny Dauphin és Manomby erőddel az Afrika körüli ut egy részének fontos védelmezője. A szigetet 1506-ban a portugálok fedezték fel és 1651-ben került Franciaországhoz. A bennszülött lakosság macacs és ellenséges magatartásán azonban az első uttorok minden igyekezete hajótörést szenvedett, úgyhogy a szigetet tulajdonképpen csak 1896-ban sikerült véglegesen a francia birodalomba bekebelezni, miután a franciák jogát 1890-ben az angolok is véglegesen elismerték. A ma 3.6 milliót számláló lakosság kulturális, faji és gazdasági szempontból egyaránt a lehető legegyszerűsebb. Míg a négerekkel, indomalájokkal és polinézaiakkal benépesített szigetet nyugati felében a marhatenyésztés a fő kereseti forrás, addig a keleti részek lakossága rizstermeléssel foglalkozik.

A földművelés még az ősi kezdetlegesség állapotában van: a bennszülöttek az erdős területeket egyszerűen fölégetik, a hamutól megtermékenyített földbe lyukakat fúrnak és ezekbe szórják a rizsszemeket. Rendszeres ültetvény rendszer csak a keleti partvidéken, az Alaotráto környékén, a Nosy Bé-vidéken és a szemközti fekvő partvidéken van. Rizs és manioka mellett a vanília, székfűszeg, kávé, dohány, gyapot és olajtartalmu gyümölcsök képviselik a főterményeket. A kiterjedt marhatenyésztés Majungában, Diego Suarezben és Tamatavében jelentékeny, husfeldolgozóipart hívott életre. A bányászat főterméke a grafit: ebből Madagaszkár a világtermelés 3 százalékát szolgáltatja. Ezzel ellentétben az arany- és drágakövektermelés az utóbbi években erős hanyatlást mutatott. A közlekedés kielégítőnek mondható. A főkikötővárosból, Tanatavéből egy 370 kilométeres vasútvonal vezet az 1600 méter magasságban fekvő fővárosba, melynek érdekessége, hogy már 1897-ben megkezdett építését csak 1913-ban fejezték be. Innen indul ki az az 1923-ban épített vasútvonal, mely a fővárost a délre fekvő Antsirabéval köti össze. Ugyancsak abban az évben került a vasútvonal észak felé kiterjedő meghosszabbítására is sor. A 175 kilométer hosszú szinpár az Alaotra-tóig húzódik. A sziget közlekedési hálózatát a keleti part lagunaszerűen megoldott, hajózható csatornahálózata és jökarban tartott utak egészítik ki.

Madagaszkár, a föld negyedik legnagyobb szigete új gazdák kezébe került. Ami már régóta ott kísértett a levegőben, most bekövetkezett, de ez a mozgásba jött Indiai óceán első

hulláma még csak. Madagaszkár új urai nem pihenhetnek könnyű szívvel babéraikon. A jövő valószínűleg tartogat még meglepetéseket az évszázados tespedtségéből felébredt sziget számára. Diego Suarez örei szorongva tekintenek minden reggel a felkelő nap világtája felé. Ők tudják, hogy miért.

K—y L—a.

Iskola, nevelés

szent margit leánynevelőintézet

Budapest (IX., Knežits utca 7.) tel.: 186—423. Fenntartja az „Isteni Szeretet Leányai” szerzetes társulat. Iskolái: 1. Patróna Hungariae Leánygimnázium. 2. egy és két éves keresk. szaktanfolyam 3. polgári leányiskola 4. elemi leányiskola. Az internátusról kívánatra részletes tájékoztatást küld: az intézet főnöknője.

FILM

A KELETI CSATA

Ez a lebilincselően érdekes háborus ripor-film első, amely összefoglaló képet ad a keleti hadjáratról. — A németek vállvetve harcolnak Ukrajnában a magyar csapatokkal. Szinte elképzelhetetlen nehézségek között, éjjel-nappal erős tűzben, a repülő-támadások szakadatlan bombazáporok, lángszórók pokoli melegében harcolnak a szövetséges csapatok. Láthatjuk, hogyan veszik fel az összeköttetést egymással és hogyan törik át a Sztalinvonalat, hogyan zárják körül Szmolenszknél a bolsevistákat. — A hatalmas háborus filmet, amelynek minden egyes felvétele csodálatos élmény, vasárnapig mutatja be a Nemzeti friss híradóinak kíséretében.

ZÁRT TÁRGYALÁS

Érdekes, nagyon finom meséje van ennek a társadalmi drámának: dr. Benedék Gábor a kitünő védőügyvéd boldog házasságban él feleségével, akit barátjának egy világhírű zongoraművésznek hangversenyén ismert meg. A zongoraművész több éves külföldi hangversenye után hazajön. Benedékék is megjelennek a koncerten. Az ügyvéd nem is sejtí, hogy az asszonynak barátja volt az első szerelme... A szerelem újra fellángol, s. már majdnem tragédiává válik... Tasnády Fekete Mária, Páger Antal, Timár József és Bihari József felejthetetlen, művészi alakításban játszóak a főszerepeket. A »Zárt tárgyalás» az Arénában vasárnapig kerül bemutatásra a legújabb híradók kíséretében.

SZINHÁZ — MŰVÉSZET

Megnyilt Benedek Jenő festőművész zombori kiállítása

Horkay Péter Ferenc portrékat fest

Szombaton délelőtt nyílt meg a Vadaszkürt nagytermében Benedek Jenő akadémiai festőművész kiállítása. A beteg művész helyett Horkay Ferenc Péter akadémiai festőművész, az ismert portréfestő vezeti a kiállítást, amely június 1-ig tekinthető meg.

Benedek Jenő 46 képet állított ki. Köztük számos nagy vásznat. Valamennyi képe azt tanúsítja, hogy lehiggadt, kiforrott művész, egyéni megfátásokkal és egyéni ábrázolási készséggel. Szereti a komoly, tartalmas, mély színeket, a barna és szürke harmoniáját. Képeinek jórésze a kisemberek életét, szomorú szürke alföldi tájakat ábrázol, szegényes városrészeket, az élet borús oldalát. Mindegyik képe egy-egy darab élet. Végtelenbe kanyargó sáros alföldi utakat, görnyedező parasztházakat, szomorú embereket ábrázol, alkotásai nem is képek: ez maga az élet. Az élet mélységeinek a festője Benedek Jenő és néhány képe élményszámba megy.

Mindössze néhány olyan képe van, amely az élet napos oldalát tükrözi vissza, amely vidámabb hangulatot áraszt.

Benedek székely származású. Művészi fejlődésében átesett a modern áramlatokon, amelyek alig hagytak nyomot művészetében. Külföldi kiállításai komoly sikereket értek el, itthon egyike azoknak a keveseknek, akik hangulatkeltés nélkül is komoly nevet szereztek.

Horkay Péter Ferenc arcképfestő eredeti kéneket nem hozott a kiállításra, miután képeit rendelésre készíti, ellenben egész sor alkotását mutatja be fényképekben. Az ismert portréművész egész sor közéleti előkelőséget örökített vászonra, fényképfelvételről tanuskodnak, hogy nagy sikerrel. Különösen magyar ruhás női portréi kedvesek. Komoly művész, szerény és megvénnyült, kissé talán túl nagy művész, ahhoz hogy művészetéből üzletet tudjon csinálni. Mindamelllett nagyszámu rendelést kapott már is Zomborban és a jelek szerint itt is ugyanolyan sikere lesz, mint más városokban volt, megérdemelten.

(—)

Anuák napját rendez a zombori Petőfi-utcai elemi iskola

A zombori Petőfi utcai elemi iskola szombaton délután 5 órai kezdettel a Városi Színházban műsoros anyák napját rendez. A Híszkegy elnevelése után, amelyet az egyesített gyermekkar ad elő, Stefán Erzsébet hevezető verset szaval majd Decleva Géza tanító elmondja megnyitó beszédét. Ezután ismét az egyesített gyermekkar szerepel gyermekdalokkal és kánókkal 2-4 szólamra, vezényel Rottensteiner Lajos tanító. Keipert Tibor V. osztályos tanuló »Az anyák könnye« című verset szavalja. A »Tündérországra megyek« című egyfelvonásos tündérvjátékban melyet Göblös András tanító rendez, a következők szerepelnek: Márton István, Zsulyevits János, Nagy Sándor, Szimics Péter, Sztójcsics Péter, Kovács Anna, Osztrogonác István, Schlotzer Róbert, Huck Imre, Ádám István, Mérei István és Markovics Olga. »Édesanya virágoskertjében« szerepelnek: Stebler Judit, Koberszky Éva, Krevenka Rózsi, Zsulyevics Erzsébet, Márton Ilonka, Kopping Gertrud és Neupert Marika. »Unnepnapra« szavalja Sziméncics György. »Ágnes megért« című tündérvjátékban, amelynek Schmidt József tanító írta a zenéjét és ő is kíséri zongorán a következők szerepelnek: Tancsik Ilona, Kiss Katalin, Bosznai Emér, Janák Éva, Schlotzer Róbert,

Bobáček Aranka, Bohner Edit, Mracsina Mária, Cserta Mária, Bartushek Márta, Bogdán Mária és Hoffmann Adél. »Mefagyott gyermek«, szavalja Markovics Gizli. Emlékezés a hősökre, előadják az V. osztályosok. Magyar tánc, vezeti Rottensteiner Lajos tanító, táncolják a Bercsényi és Könyök utcai iskolások. Magyar feltámadás,

to nagyakorlatok, zenéjét szerette Schmidt József tanító, bemutatják a IV. és V. osztály tanulói, betanította Paál Oszkár tanító. — A szavalatokat és a szavalókórusokat Neupert Sebestyenné tanította be. Az előadás iránt, melynek jövedelmét a Bölcsőde javára fordítják nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Diákkaptár-vásár Zomborban

A helybeli gimnázium, tanítóképző, kereskedelmi iskola, polgári leányiskola, polgári fiúiskola kebelében működő diákkaptárosok folyó hó 24-én és 25-én (pünkösdkor) kiállítással egybekötött vásárt rendeznek a gimnáziumban.

Azok, akik nem ismerik eléggé a mai fiatalok munkásságát, joggal vetik fel a kérdést: vajjon mit árulhatnak a zombori diákok a vásáron, vagy ha árulnak is, mi hasznát veheti a gyermekek készítményeinek. Ezekre a kérdésekre azonnal feleletet kaphatunk, ha a kiállítási anyagot szemügyre vesszük. A kiállítási teremben ugyanis egyik meglepetés a másik után ér bennünket. Értékes festmények, rajzok, domborművek, kézimunkatárgyak, könyvjelzők, saját-készítésű rádiók, hajómodellek, repülőgépek, lombfűrész munkák, művirágok tarka, színes tö-

mege tárul elénk. A vásár nyitva lesz vasárnap délelőtt tíz órától déli egy óráig, délután háromtól hétig; hétfőn délelőtt pedig kilenc órától déli egy óráig. A Vásár tartama alatt zeneszámok fogják szórakoztatni a látogatókat, továbbá mókás szerencsejátékok és gazdag büffé áll a látogatók rendelkezésére.

Ha szép, értékes és kedves pünkösdai ajándékot akar venni, okvetlen jöjjön el Vásárunkra, mert biztosak vagyunk benne, hogy találni fog olyan tárgyat, amely feltétlenül megnyeri a tetszését. Szeretettel várja Zombor város nagyérdemű vásárló közönségét és a Diákkaptár munkája iránt érdeklődőket a vásár rendezősege.

Dr. Lakos Sándor,
gimn. tanár.

Elbocsátható-e a beteg alkalmazott?

A Magyar Tudósító jelenti: A Kovács István textilkereskedelmi kft. tavaly szeptember 3-án egyik segédjét azonnali hatállyal elbocsátotta, mire az felmondási illetményei megfizetése iránt pert indított. Mint a központi járásbírósg előtt megtartott tárgyaláson kiderült, a segéd betegét jelentett. A cég egyik alkalmazottját elküldte a segédhez. Az alkalmazott érdeklődött a segéd felől és a házában azt a felvilágosítást kapta, hogy a segéd beteg, édesanyja pedig elutazott. Az alkalmazott ugyanis hiába csöngetett a lakás ajtaján, senki sem jelentkezett. Később, szeptember 3-án a segéd anyja megjelent a cégnél és bejelentette, hogy fia beteg és beteglapot kért, mire közölték vele, hogy fiát azonnali hatállyal elbocsátották. A járásbírósg, majd felebbezés folytán a törvényszék dr. Bándy Zsigmond-tanácsa a textilcéget a segéd részére a hó végén lejáró havi felmondás, illetve a jelen esetben kéthavi illetmény megfizetésére kötelezte. Az ítélet indokolása szerint nincs megcáfolva a segédnek az a védekezése, hogy valószínűen aludt, amikor a kollegája becsöngetett és ezért nem nyitott ajtót.

A törvényszék az azonnali hatályú elbocsátást nem találta jogszerűnek. A kereskedősegekre a kereskedelmi törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, mely szerint csupán három napnál tovább tartó igazolatlan távollét képez jogos elbocsátási okot. Ettől eltekintve azonban az azonnali hatályú elbocsátás már azért is jogellenes mert a segéd anyja szeptember 3-án jelentette fia betegségét, a munkaadó nem hivatkozhatik többi igazolatlan távollétre, te kinttél arra, hogy a betegség bejelentésével a távollét igazoltá válik. A munkaadó ilyen esetben legfeljebb kétségbe vonhatja a betegséget és ha beigazolódik, hogy az alkalmazott távolléte alatt nem volt beteg, az igazolatlan távollét miatt elbocsátással élhet. Ebben az esetben azonban a segéd igazolta betegségét, tehát az elbocsátás nem volt jogos.

Kedvezmény a délvidéki polgári iskolai magánvizsgázók részére

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter f. évi apr. hó 17-én kelt 147.912-1942. VI. ü. o. sz. rendeletével azokra a délvidéki tanulóokra vonatkozólag, akik a volt jugoszláv népiskolában elvégezték az

elemi népiskola hat, vagy több osztályát, de tulkorúság miatt nem részesülhettek az 56.907/1941. VKM. számú rendelet kedvezményeiben, a polgári iskolai végzettségnek magánuton való elnyerését a következőképpen teszi lehetővé:

Az ily tulkoros tanulók — ráutaltság esetén tandijmentesen — magán uton egy időpontban vizsgázhatnak az I. és II. osztályból a III. és IV. osztályos polgári iskolai magánvizsgálatokat pedig az előbbi vizsgálat sikeres letétele után fél-fél évi időközben tehetik le. Csak egészen kivételesen indokolt esetben engedélyezhető a III. és IV. osztályu vizsgálatnak az előző vizsgálattól számított félelvi időközben: egy ha táridőben való letétele. A III. és IV. osztályos vizsgálatoknál tandijengedemny: ráutaltság esetén és az I. és II. osztályvizsgálaton felmutatott eredmény alapján adható meg.

A tandijkedvezményt a tankerületi kir. főigazgató, mint a II. fokú kirendeltség vezetője adja meg.

Tilos a marha- és borjúhúskonzerv gyártása

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Május 22-án minisztériumi rendelet jelent meg a huskonzervek gyártásának szabályozásról.

A rendelet kimondja, hogy marha hus és borjúhús felhasználásával általában konzervet készíteni nem szabad. A közellátásügyi miniszter a földművelésügyi és iparügyi miniszterrel egyetértve azonban a közellátás érdekében engedélyt adhat meghatározott mennyiségű marhahusnak és borjúhúsnak konzervgyártáshoz való felhasználására. Az engedély iránti kérvényeket a közellátásügyi miniszterhez intézve a Magyar Állat- és Állati Termékek Kiviteli Szövetkezetéhez kell a rendeletben felsorolt mellékletekkel ellátva benyújtani.

Kimondja a rendelet, hogy a közellátásügyi miniszter a földművelésügyi és iparügyi miniszterrel egyetértve megtilthatja egyéb husnak konzervgyári felhasználást is. A rendelkezések nem érintik a magyar királyi honvédség ellátására szolgáló konzervek gyártását. A rendelet május 22-én lép hatályba.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

Hírek:

DÉLVIDÉK

OTI KORZETI ORVOSA:

Felsőváros orvosa Dr. Szabó Endre, Flórián utca 8.

A második körzetbe a Bánát városrész tartozik, (a Rákóczi ut, Antal utca, belváros és Kossuth Lajos utca közötti rész), orvosa dr. Erdey Gyula, Sándor Béla utca 15.

A harmadik körzet a Szelencse és a Bánát, a második körzetbe nem tartozó része, orvosa szintén dr. Erdey Gyula, Sándor Béla utca 15.

UGYELETES VÁROSI ORVOS:

Dr. Kuczi János, Csihás Benő utca 12. Telefon 96.

UGYELETES GYÓGYSZERTÁR:

„Kigyó” gyógyszerár, Rákóczi ut sarok.

A kormányzóhelyettes ur hitvese felajánlotta vérét a sebesült katonáknak, Budapestről jelentik, hogy vitéz nagybányai Horthy Istvánné Öföméltósága, a kormányzóhelyettes hitvese, vitéz Lukács Béla miniszter és felesége valamint Tasnády Nagy András a képviselőház elnöke felajánlotta vérét a sebesült katonáknak.

Kállay miniszterelnök véglegesen átvette a külügyminisztérium vezetését. Magyarország kormányzója legfelsőbb elhatározást, illetőleg kéziratot bocsátott ki, amelyben a külügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott Kállay Miklós miniszterelnököt, előterjesztésére a külügyminisztérium vezetésével véglegesen megbízta. Kállay Miklós miniszterelnöknek külügyminiszterre történt, végleges kinevezése elismerése annak az értékes és rendkívül eredményes munkának, amelyet a külügyi tárca élén ideiglenes megbízása idején kifejtett. Államférfiúi rátermettsége, széles látóköre és a nagy szövetséges országokban fennálló kiváló összeköttetései minden tekintetben méltóvá teszik őt arra, hogy e világhistóriai napokban a magyar politika egyik legfontosabb őrhelyét is betöltse. Kállay Miklós diplomáciai szereplése nem újkeletű, hiszen pályafutása során különféle magas pozícióban és beosztásaiban olyan nagy értékű kapcsolatokat létesített, amelyeket most teljes eredménnyel hasznosíthat az egész magyarság javára. Eddigi külügyminiszteri működésének legteljesebb elismerését jelentik a tengelyhatalmak sajtójának épp a legutóbbi napokban megjelent cikkei, amelyek a legmelegebb elismeréssel kommentálták Kállay Miklós politikai megnyilatkozásait. A szövetséges országok közvéleménye egyhangulag ismerte el, hogy Kállay Miklós magyar nyíltsággal és határozottsággal állott ki a közös európai célok mellett s így külpolitikai vonatkozásban is markánsan képviseli a mögötte álló magyar közvéleményt, amelynek meggyőződése szerint minden lehető meg kell tennünk a teljes és végleges győzelem kivívása érdekében.

Kedden megyei értekezlet lesz Zomborban. Bácsbodrog vármegye alispánja május 26-ra, keddre vármegyei tisztii értekezletet hívott össze, amelyen a megyei városok polgármesterei, a járási főszolgabírák és községi vezetőjegyzők vesznek részt.

Ullein-Reviczky sajtófőnök a kolozsvári frontharcos ünnepség szónoka. A kolozsvári tűzharcosok vasárnap délelőtt zászlószentelési ünnepséget rendeznek a nyári színház helyiségében. Az ünnepségen a Tűzharcos Szövetség Országos Központja képviselőjében Ullein-Reviczky Antal rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter mond ünnepi beszédet.

Belefulladt a vizesgödörbe. Letics Balázs cipésztanonc az egyik szabadkai téglagyár vizesgödörében fürdés közben elmerült. Hosszas keresés után találták meg holttestét. Szabadkán ő az első áldozata ebben az évben a szabadban való fürdésnek.

Május 29-től kezdve hatósági engedély kell a banketthez. A belügyminiszter — mint már röviden jelentettük — rendeletet adott ki a bankettek szabályozásáról. A rendelet értelmében nyilvános helyiségben (ideértve az egyesületek, klubok, kázinók helyiségeit is) étkezéssel egybekötött társas összejövetelt az elsőfokú rendőrhatalomnál tudomásulvétel céljából előzetesen be kell jelenteni. Az elsőfokú rendőrhatalom a bejelentést csak különleges indokolttság esetén veheti tudomásul. Döntésénél a közrendészeti szempontok mellett a közellátási viszonyokra is figyelemmel kell lennie. A rendelet május 29-én lép életbe.

Tizennyolc hallgató tette le a zombori Vöröskereszt tanfolyamán a vizsgát. A zombori Vöröskereszt ez évi április 11-től május 23-ig megtartott ápolónői tanfolyammon a következők tették le sikeresen a vizsgát: Budimac Antalné, Csernus Erzsébet, Holczér Mária, özv. Kádás Gézané, Lökös Margit, Magassy Antalné, Mangh Margit, dr. Müller Jánosné, Mrenyica Istvánné, Nebojsza Viktória, Neszlényi Gyuláné, Rumbach Piroška, dr. Rill Antalné, Ségota Kelemenné, Szabó Nándorné, Szekeres Lajosné, dr. Szentpéteri Gyuláné és Szkrilov Elekné.

Kormányzósértésért elítéltek egy cservenkai napszámot. Szegedről jelentik: Balog Imre gyulai napszámos ez év március 23-án sértő kifejezésekkel illette a Kormányzó Urat. Az ügyészség ezért kormányzósértés vétségével vádolta meg, a törvény szerű Ungváry-tanácsa a szerdán délelőtti megtartott tárgyaláson büntösnek mondta ki a vád tárgyává tett büncselekményben és jogerősen kéthónapi fogsázbüntetésre ítélte. — Ifj. Oppermann Lajos 19 éves cservenkai napszámos ez év február 28-án a cservenkai mozi előadása alatt, amikor a hiradót vetítették, sértő kifejezéseket használt a Kormányzó és Kormányzóhelyettes Urakkal szemben. A törvényszéki tárgyaláson Oppermann tagadta büntösségét, a tanúk azonban ellene vallottak és így a bíróság jogerősen kéthónapi és 15 napi fogsázbüntetésre ítélte, amit a vizsgálati fogsággal kitöltöttek vett.

31.000 pengő értékű takarékkönyvet és könyvnyét égettek el a betörők. Budapestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt a Vidéki Napilapok Gazdasági Egyesülete Szervita-tér 3. számú házában lévő irodahelyiségébe betörték és 550 pengőt, 11.000 pengőről szóló takarékkönyvet és 20.000 pengő értékű Erdélyi Nyereménykönyvet vittek el. A gyanu az egyesült altisztjére, a 25 éves Barnák József terelődött, aki többórta tagadás után megtört és bevallotta, hogy Friedrich Sándor 30 éves rovtomultu egyén társaságában valóban ő követte el a betörést. A pénzen megosztottak, a takarékkönyvet és a nyereménykönyvet elégették. Mindkettőjüket letartóztatták.

Középkori egyének, akik erősen elhíztak, a régbévált, tisztás természetes „Ferenc József” keserűvíz rendszeres használata által mindennapos könnyű székürülést és testsúlyuk fokozatos csökkenését érhetik el. Kérdezze meg orvosát!

Lopott, hogy férje mellé kerüljön a börtönbe. Tóth Jenőné 3 rendbeli lopással vádolva került a makói járásbíró elé. Tóthné a tárgyaláson kérte, hogy ítéljék börtönre, mert minden vágya az, hogy a szegedi Csillagbörtönbe jusson, ahol az ura most tölti a büntetését. A bíróság két hónapi fogságra ítélte.

Gépkocsinak rohant egy motorkerékpár és mindkét utasa meghalt. Budapestről jelentik: Egy motorkerékpár, amelyet Weinberger Géza 19 éves gépszereelő vezetett, a Pannonia-ucca és a Wahrman-ucca sarkán összeütközött egy tehérgépkocsival. Weinberger és utasa, a 20 éves Zima Tibor nagy ivben az uttetre zuhant és összeroncolt tagokkal terült el az ucca kövén. A mentők a Magdolna-kórházba vitték őket, ahol mindketten meghaltak. A rendőri nyomozás során kiderült, hogy a szerencsétlenség Weinberger hibájából történt. Tóvölgyi Józsefet, a tehérgépkocsi vezetőjét kihallgatása után szabadon engedték.

La FASZÉN Mérónél

Bajai országot 11

Telefon 6

Vasárnap reggel érkeznek Zomborba a pesti művészek. A Vöröskereszt pünkösdi kívánsághangversenyén vendégszereplő budapesti művészek: Mészáros Ági, Eugen Stepat és Sura Uskova operaénekesnő vasárnap a délelőtti vonattal érkeznek meg Zomborba. A pályaudvaron a Vöröskereszt képviselője, a tábori színészek és a színházkedvelők egy csoportja várja őket. Különben az előadás iránt fokozódik az érdeklődés nemcsak Zomborban, hanem a környéken is. A vidékiek a kettős ünnepet használják fel arra, hogy végignézzék ezt a nagysikerűnek ígérkező, érdekes előadást.

Biztosították az ország tüzelőanyagellátását. A tüzelőanyagellátás kérdésében széleskörű értekezletet tartott a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara. Az értekezleten megtárgyalták a szakma összes időszerű kérdéseit. Nagy meglepetést keltett a jelenlévő hatósági kiküldöttek kijelentése, hogy a termelési határidő meghosszabbításával sikerült a kitermelendő tüzfamennyiség mértékét jelentősen emelni s úgy a főváros, mint az ország tüzelőanyagellátását biztosítani. Az erdővidékekről visszafutó vagónok fokozottabb kihasználásával sikerült megszüntetni az értékesítés munkáját gátló akadályokat. Az értekezlet helyesléssel vette tudomásul, hogy az ország tüzelőanyagellátását az elkövetkező fűtési szezonra döntő hányadban sikerült biztosítani.

Kinevezték a paprikajellemegállapító bizottság délvidéki tagjait. A földművelésügyi miniszter a Délvidék paprikatermelőinek, kikészítőinek, őrlőinek és kereskedőinek képviselőiben Lőrincz Józsefet, Pálincás Ferencet, Molnár Károlyt és Vass Sándort nevezte ki a Szeged székhellyel működő paprikajellemegállapító bizottság rendes tagjaivá.

Életmentő polgári iskolai tanuló. Szenttamásról jelentik: A fürdőház közelében a csatornán izgalmas életmentés szemtanui voltak kedden délután az arrajárók. A csatornát öb gyermek fürdött, köztük Tutorov Rada kereskedő 13 éves János nevű fia, Tutorov uszás közben fuldokolni kezdett, mert görcsöt kapott és segítségért kiáltott. Társai tréfának vették a dolgot és Tutorov már-már elmerült a vízben, amikor Örfy Péter III. osztályu polgárista tanuló felismerte a helyzetet. Habozás nélkül a vízbe vetette magát, hogy kimentse a fuldoklót. Mentés közben saját élete is veszélyben forgott, mert Tutorov olyan görcsösen kapaszkodott belé, hogy majdnem mindketten elmerültek. A partonállók segítségével azután Örfy mégis kimentette a fuldokló fiút a vízből.

Anyák napja Adán. A DMKSz Anyák napján nagyszerű ünnepélyt rendezett. Gere Vince plébános mondotta az ünnepi beszédet, majd szavatelok, énekszámok és szindarabok következtek. Birkáss Piroška, Pintér Ilonka, Juhász Ilonka, Balassa Juliska, Ivanics Mária, Gillich Erzsébet, Balog Erzsi, Bakos Veronka, Szabó Ilonka, Csuzdi Erzsi, Makra Margitka, Bakos Piroška, Kiss Piroška, Tóth Etelka, Dudás Katica, Fekete Irénke, Lakatos Juliska, Sándor Annuska, Banoss Terézke, Csuzdi Terézke, Csuzdi Bandika, Banoss Gyuszika, Kovács Gellért, Cseh Pál, Bakos Irénke, Bukta Janika, Hajagos Pisti, Lázár Sándor, Kelemen Mancika, Szalai Sándor, Tóth Tibi és Pamer Mancika szerepeltek.

Pk. 1142/1942. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Berkovics Sámuel végrehajtató javára, képviseli: Dr. Müller János zombori ügyvéd 1099 P. 40 f. követelés és jár. erejéig Apatinban 1942. évi június 15-én délután 3 órakor Kereszt utca 1244/b. sz. alatt az apatini kir. járásbíró Pk. 1142/1942. számú végzésével 1 elrendelt végrehajtás során lefoglalt 1258-P. becsértékű alábbi ingóságok konyha és szoba butorok, szőnyeg és ágyneműk és ágytollak bíróság elárvereztetnek.

Apatin, 1942. évi május hó 7. napján.

Olvashatatlan aláírás
P. H. s. k.,
kir. jb. kiküldött.

Az anyák napja bevételéből 250 pengőt juttattak honvédeinknek a központi és nagytemplomcai zombori népiskolák. A zombori Központi- és Nagytemplom u. áll. népiskolák tanterületei május hó folyamán a városi színházban 2 napon megünnepelték az Anyák napját. A közreműködő ifjúság ez alkalommal sok-sok gyermek és felnőtt szívében elmélyítette az anyák iránti soha el nem muló szeretetet; szerénység nélkül megállapíthatjuk, hogy a közös együttműködésnek visszatért városunkban első ízben magyar nyelven megünnepelt napnak szép erkölcsi sikerén kívül az anyagi siker is jelentős volt; ez tette lehetővé, hogy az előadás tiszta jövedelméből a helybeli Böicsödének 300 pengőt, a fronton küzdő honvédeinknek 250 pengőt tudtak felajánlani, Zombor város iskolábarát közönsége a nemes cél érdekében kifejtett munkáikat lelkesen támogatta, amiért a tanterületek nevében őszinte köszönetet mondanak az iskolaigazgatók.

Pünkösd hétfőjén sem nyitnak a zombori kereskedők. A zombori kereskedők testülete felszólította összes tagjait, hogy pünkösd mindkét napján egész napon át zárják zárva üzleteiket.

Szövet készült hajból. Hirt adtunk már arról, hogy egy magyar textiltechnikus kísérleteket végzett a haj textilipari felhasználására vonatkozólag és körlevélben szoltotta fel a fodrászokat, hogy a nyírásnál keletkező hajhulladékokat gyűjtsék össze és kínálják fel eladásra. Az első hetekben annyi haját küldtek be, hogy egész raktárhelyiségek teltek meg hajhulladékkal. A textiltechnikus két gyárvállalattal lépett összeköttetésbe és a haját fonallá, majd szövetté dolgoztatta fel. A feldolgozásnál kiderült, hogy a haj sodrásra alkalmas, tökéletes erősségű fonallá dolgozható fel, amely a gyapjával és a pamuttal versenyez. Férfi- és nőiszövetek, filcek készültek hajból. Kísérletek folynak, hogy a hajból készült fonalakat zoknik kötésére használják fel.

Fogorvosi találmány a varrógépiparban. A fogorvosok feltalálókészsége sohasem nyugodott, ha műszereik tökéletesítéséről volt szó. Sokszor azonban találmányaikat más téren is hasznosíthatták, melyet a ruházati iparból vett egyik példa bizonyít. A fogorvosi műtermek ideghuzó-tüje mintául szolgált egy olyan szerkezet előállításához, mely lehetővé teszi a cérnának a varrógéptübe való mechanikai befűzését. Mivel az időpazarló kézi befűzés most mechanikai uton történik, ebben az iparágban a teljesítmény nem kevesebb mint 50 százalékkal emelkedett. (MNK)

Mágnesezés ibolyántuli sugarakkal. Két német tudós, Ehrenhaft és Baneb, megállapította, hogy ha nem mágneses vasdarabokat kihúlt állapotban és a föld felületére merőleges helyzetben ultraviola sugarak hatásának tesznek ki, azok mágneses tulajdonságokat nyernek. Hosszabb besugárzással a mágneses telítettséget is elérhet érní. Érdekes, hogy az ismert német szakfolyóirat, »Gilberts Annalen der Physik«, ezt a jelenséget már 1813-ban és 1814-ben kimerítően leírta, azóta azonban feledésbe merült és most újra fel kellett fedezni.

Motorizált kiskereskedők. A jelenleg még meglehetősen ritkán lakott német keleti tartományok ellátásának megkönnyítése a biróalmi ellátásügyi minisztérium kezdeményezésére Németország új keleti határvidékén bevezették a »motorizált« kiskereskedelem intézményét. Egyelőre csak élelmiszereket és gyarmatárakat, háztartási cikket és kisebb mezőgazdasági eszközöket, ruházati cikket és halakat szállító gépkocsikról van szó, melyek meghatározott időközökben pontos menetrend szerint keresik fel a falvakat, hogy a háziasszonyokat megkímélik a városba való beutazás időtrábló kellemetlenségeitől.

Fokozzuk a burgonyatermelést!

A készletek pótlására kialakult mostani „olajcsatá”-ban a magyar termőföld 5 százalékát veszik igénybe a kövérebb feketeföldi talajokon: maglen, szójabab, ricinus és később őszi repce elvetésére. A lazább homokos szántóföldeken pedig napraforgó termesztésre. Ezzel szemben eddig a magyarországi burgonyatermesztés is éppen 5%-át foglalta el a termelő területnek. Kétszeresen fontos nemzeti feladat most előttünk, hogy jó és nemesített vetőburgonyafélékkel, kiterjedtebb, nagyobb adagu műtrágyázással és alaposabb gaztalanító kapálásokkal és kettős töltőteléssel az eddig használt 5 százalékos terjedelmű burgonyaterületeken a termést a közéletmezés biztosítására és az apróbb burgonyával a takarmányozás ellátására megfőzött állapotban, főleg a sertések és baromfiak részére fedzhezessük és fokozhassuk.

A tömegtáplálkozás népies megalapozására és az éhezés elkerülésére legalkalmasabb népszerű táplálék a burgonya, amelyet sültöt alakban, fővárosok utcáin is árusítanak a téli időszakban. Sokféle elkészítési módjával, főleg kintű izü levesnek, lerakott burgonyának és sokféle elkészítési változatban, mint új burgonya is igen nagy vitamin tartalmával az életműködési munka leghatalmasabb egészségügyi támasztéka. Mióta négy évszázaddal ezelőtt a dél-amerikai Peru államból a párizsi növényhonosító kerten keresztül — földrésznövény a kukoricával együtt bevezették, azóta az éhínség ismeretlen fogalomná vált. Hála az égi kegyelemnek. A mérsékelt éghajlatu és nem túl száraz országokban kitünően megterem. A homokon terem a legizesebb étkezési burgonya. A kötött nehéz és közetes talajokon szappanos izü, rágós, izetlen és nem elég porhanyós belsőbb termés képződik, ezért már a déli Bácskába és Boszniába s a melegebb déli országokba mind a magyar Alföldről szállították; sőt régebben Máltába is vitték vagonszámra a magyar vetőburgonyát, mint a narancsot, ládába szögezve.

A mostani rendkívüli helyzetben a múlt tapasztalatai szerint, víznyomott helyeken is, még májusban vetve elég nagy terméseket és egyedül biztos terméseredményeket nyújtott a kukoricával szemben.

A holdankénti termésnek az átlagos 40—50 q-ról 70 sőt 100 q-ig való felemeléséhez mint kifejezetten káli növény, a szokásos két q. superfoszfáton kívül 100—150 kg. 4 százalékos kálióval is kell műtrágyázni, az istállótrágya mellett. Ha az olcsóbb fészekműtrágyázást alkalmazzuk, kisebb területen egy-egy évökánálvi káliót és superfoszfátot egy kanál pétisóval lehet a földdel jól összekeverni fészkenként. Ezt a keveréket 2—3 uynyi földdel letakarni és arra ráhelyezni a vetőmagot. Ha superfoszfátot nem bírunk beszerezni, akkor másfél kanállal adagoljuk a másik két műtrágyafélét. A műtrágyakeverék és a vetőmagburgonya között egy kis földrétegnek kell lenni, hogy a műtrágya feloldódása a csirázástól a meleget el ne vonja.

A jó erőben levő talajokon, a fajburgonyánál a szokásosnál sűrűbbre vágva a fészkeket, kell a sorokba elvetni, hogy a talajt teljesen beárnyékolja a burgonya lombzata, mert ha ritkán, egy kis lépésre vetik, — mint ahogy a nép sok helyen tévesen végi a vetést, — a vetőmagot sajnálva, akkor nem lehet nagyobb eredményt elérni. Legjobb bevált az egy-egy lábnyira készített fészekrendszer. A ritkább vetés csak a soványabb területeken indokolt. A tápdusabb, műtrágyázott területen a pétisó által meghajtott sűrű és nagy szárképződés és lombzat egyrészt beárnyékolja a sorközöket, másrészt a benne keringő keményítő, az ugynevezett levélzöld nedvkeringsből nagy gumókat, nagy termést és szép minőséget nevelt ki. A kapálásnak és az azt megelőző fogasolásnak a gyomoktól gaztalanítani kell a burgonyaföldeket, mert a gyomok ugy a nedvességet, mint a tápanyagokat is elhúzzák a főterménytől. A kettős töltőgetés azért szükséges, hogy a gumókat termő, ugynevezett „stoló” gyökerek a föld alatt minél nagyobb számban fejlődhessenek és a porhanyó művelt talajban minél több nagy burgonyát legyenek képesek kitermelni.

A termés fokozására igen jól bevált a rózsaburgonyából Németországban kinemesített „Gülbaba” közkedvelt, finom izü és legmagasabb értékesítési áru a kereskedelemben. Edzett

és betegségtől mentes. Ugyszintén a sárgaszínű „Ella”, a vörös „Osziróza”, a rendkívül nagy tömegeket termő „Wolmann” és a fehérszínű „Krüger” Utóbbi ipari feldolgozásra is, burgonyaliszt és keményítőgyáraknak, sőt ipari szeszgyártásra a legkeményítődusabb, elsőrendű minőségek. A burgonyát meg kell becsülni, mint a föld értékes gyümölcsét; ujabban téli szállításhoz fűthető vagonokat is fognak beállítani az eddigi szalmaburkolat helyett. Oregholdaként a burgonyából lehet a legnagyobb vitaminkalóriás tápanyagmennyiséget előállítani, mert 3 q főzött burgonya 1 q lisztel és darával egyenlő tápértékű és ha a burgonyatermést 60—90 q-ig terjedő hozammal erre átszámítjuk, 20—30 q gabonát helyettesítő érték jön ki, amit kalóriasokból vagy kukoricából csak 2—3 hold jó fekete földön tudunk előállítani. A burgonya háias csodanövény, fokozzuk a termését! Mielőbb el kell vetni a vitaminos zöldséges kis kertekben is

Medveczkv Károly,
gazd. főtan.

Felhívás a cséplőgép-tulajdonosokhoz

A közellátásügyi miniszter felhívta a cséplőgéptulajdonosokat, hogy cséplőgépeiket már most hozzák rendbe, gondoskodjanak a pótlásra szoruló alkatrészek beszerzéséről, a gépszijak javításáról, esetleg új gépszijak igényléséről. A gépszijakat a kereskedelmi és iparkamaránál beszerezhető »Anyagigénylés zárólt készletből» című nyomtatványon a Bőripari anyaggazdálkodás szakbizottságától (Budapest, IV., Türr István-utca 4.) kell igényelni. Az igényelt gépszij szükségességét a községi előljárásság által kiállított helyhatósági bizonyítványon kívül még a járási főszolgabíróval is igazoltatni kell.

AMERIKA IS SZORGALMAZZA A SZÓJABABTERMELEST

(MN) Wichard amerikai mezőgazdasági ügyi miniszter nemrég kihirdetett agrárprogramja a szójabab vetésterületének 54, a földimogyoró vetésterületének 155 százalékkal való emelését irányozta elő. E tervek azokat a hiányjelenségeket tükröztetik vissza, melyeket a Fülöp-szigetek, a Maláj-félsziget és Holland-India nagy olajszállításainak kiesése hívott az Egyesült Államok zsiradékellátásában életbe. Az utóbbi években az Egyesült Államok az említett országokból évi 224.000 tonna koprát hozott be, ami a világtermelés 20 százalékát tette ki. A hajótérhiány és a hajózási utvonalak veszélyeztetettsége miatt a hiány kiegyenlítésére Indiának a világtermelés 69,3 százalékára rugó repce- és 18,8 százalékot kitevő lenmagtermelése sem jöhet számításba, úgyhogy a mezőgazdasági munkásokban, mezőgazdasági gépekben és műtrágyában mutatkozó hiány ellenére az amerikai mezőgazdaságnak kell megpróbálnia az eddig elhanyagolt olajnövénytermelés fokozásával.

EZUSTKIVITELI TILALOM AZ USA-BAN

(MN) Zürichi jelentés szerint a washingtoni kormány a Spanyolország, Portugália, Svájc, Svédország, Franciaország, Törökország és Francia-Afrika felé irányuló ezüstkivittelt rendeletileg tiltotta.

Öljön el a Diákkaptár kiállítására, május 24-25-én a zombori gimnáziumba.

SPORT

A pünkösdi vasárnapján tartandó zombori villámturna műsora

Mint már jelentettük, pünkösdi vasárnapján rendkívül érdekes és ujszerű labdarugó villámturna lesz a zombori Városi Sporttelepen.

A rendező egyesületek tegnap megejtették a sorsolást, mely szerint a villámturna mérkőzései a következők sorrendben zajlanak majd le:

I. forduló: ZMTE—KISOK, MÁV—ZTK

II. forduló: MÁV—KISOK, ZMTE—ZTK.

III. forduló: ZTK—KISOK, MÁV—ZMTE.

Mindegyik mérkőzés kétszer 20 percig tart. Az eredményeket pontozzák. A villámturna győztese értékes serleget kap.

Az első mérkőzés délután 4 órakor kezdődik.

Az ujszerű, rendkívül változatos mérkőzések iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg Zomborban. Ilyen mérkőzések már nagyon régen nem voltak a városban.

Óriási érdeklődés előzi meg a nagyvárad AC zombori vendégszereplését

Mint a tegnapi számunkban már közzeltük, Pünkösdi hétfőjén Zomborban vendégszerepel a nagyváradi Nagyvárad AC labdarugó csapata. Ellenfele a Zombori TK és MÁV kombinált csapata lesz, tehát két egyesület legjobbjai veszik fel a küzdelmet kitűnő ellenfelükkel. A nagyváradi csapatot nem kell a zombori közönségnek bemutatnunk. Magyarország válogatott labdarugó csapatának Svájc válogatottja elle-

A Délvidék német nyelvtanfolyama

Irja: Dr. Végh Zoltánné középiskolai okl. tanár.

Ist dieser kleine Pullover handgestrickt?

Nein, er ist maschingestrickt.

Wieviel kostet er?
Zwanzig Mark.

So viel?

Wenn er handgearbeitet wäre, würde er viel mehr kosten. Es kostet sehr viel Zeit einen zu stricken. Könnte ich ihn probieren? Mir scheint er ist zu eng. Er wird sich ein wenig dehnen. Die Farbe steht Ihnen sehr gut, gnädige Frau. Wenn es nicht Frühling und kein Ausverkauf wäre, könnten wir ihn nicht für diese Preis geben. Reine Wolle.

Szószedet

überkommen, kam
über, h. ügekomen
men

ránk marad; száll

die Sitte, -n
bewahren, -te, h. -t

szokás, illendőség
megőriz, megőv

Dr. VÉGHÉ eddig megjelent nyelvkönyvei: „Igy tanulok angolul” és „Igy tanulok németül”. első kötet kapható Dr. Véghé Nyelviskolájában: Budapest, Endresz tér 6 és minden könyvkereskedésben.

ni mérkőzésen a magyar színeket a nagyváradi játékosok vitték diadalra. A zombori sportközönségnek, pünkösdi másnapján alkalma nyílik megcsodálni Bodola, Sárvári, Tóth III, Juhász és a többi nagyváradi labdarugóművész kiváló tudását és technikáját.

A zombori kombinált csapat egész héten szorgalmasan folytatja edzéseit, hogy a nagy mérkőzésen tőle telhetően megállia a sarat. A zombori kombinált felállítását holnapi számunkban fogjuk közölni.

A mérkőzést, amely hétfőn d. u. fél 6 órakor kezdődik a Városi Sporttelepen, eddig Zomborban még nem tapasztalt érdeklődés előzi meg. Számítani lehet, hogy Zombor környékének sportszerető közönsége

is nagyszámban felvonul a valóban pompás sportcsemegét ígérő mérkőzésen.

SZOMBATON KEZDŐDNEK A MAGYAR-NÉMET TENISZKÜZDELMEK

A szombaton, vasárnap és hétfőn d. u. 3 órakor a margitszigeti MAC diszpályán rendezendő magyar-német-Róma Kupa teniszmérkőzések beosztást az erőviszonyok alapján: Szombaton: Katona—Bartkowiak, Gábori—Koch, Vasárnap: Gábori, Katona—Koch, Bartkowiak, utána Asbóth, dr. Mayer—Gies, Buchholz vagy Bawarowski. Hétfő: Szigeti—Buchholz, Asbóth—Gies.

A német válogatott teniszcsapat megérkezett Budapestre és kipróbálta a diszpályát.

A rejtélyes talizmán (49)

IRTA: CLEM YORE

— Jim, az ember nem hagyhatja maga mögött azt a multat, amelyik a szívébe fészkelődött be. Tovább kell mennem, meg nem állhatok, amíg csak Murdock Denby nem öli meg azt, ami a bensőmet égeti... vagy én nem ölöm meg őt.

A pincér kopogtatott és belépett, tállakkal megrakott tálcával.

küli levelet is, amely nyilván ezt a Gleasont, Peavey-nek, a Circle-i játékbarlang tulajdonosának figyelmébe ajánlja.

— Peavey! — kiáltotta fel Audrey — ő Denby bandájának utolsó láncszeme Circleben. Oh, bárcsak lejuthatnék erről a hajóról úgy, hogy Gleason ne lásson meg!

— Ez ne okozzon magának gondot, kedves kisasszony, — mondta Jorgensen kapitány — Gleasont, a patkányt, a hajó többi patkányához csukattam be. A fedélzetköz egyik kabinjában van vasa verve. És amint Ketchikanban kikötünk, átadom a rendőrségnek. Már rádióon jeleztem, hogy hozzuk.

— Kapitány ur, — szólalt meg Jim — nem lehetne-e a kisasszony nevét és az enyémet is kikapcsolni ebből az ügyből? Egyszerűnek sem volna kellemes, ha Alaskában megtudják, hogy ebbe az ügybe belekeveredünk.

— Amikor Gleasont át fogom adni Ketchikanban a rendőrségnek csak annyit fogok mondani, hogy a főgépészem az ujságban — a körözése kapcsán — közzétett arcképéről felismerte Gleasont. Egyszerűnek sem fogom említeni.

— Nagyon köszönöm! Így azután Fairbanksben végre hajtatom azt, amit szándékom megtenni.

— És én is — jegyezte meg Audrey. — Tudják-e az urak, hogy hajnal óta egy falatot sem ettem?

A kapitány távozás közben így szólt: — Ideküldök egy pincért mindenféle étellel. Fiaitól hölgyem, ne nyugtalankodjék. Gondoskodni fogok arról, hogy ne érje semmi baj.

Amint az ajtó bezárult, Audrey valóságosan leroskadt egy székre. Elsápadt. S a sápadtsága kísértetiesen tört át a festéken.

— Ne nyugtalankodjék? — mondta és keserűen felkacagott.

— Ne legyen ilyen keserű, — mondta Jim — ne engedjen ennek a hangulatnak. Jöjjön ve-

lem Crazy Riverbe. Ha, tudniillik szívesen jön oda.

— Addig nem jöhetek, amíg nem találkozom Murdock Denbyvel.

— Ez veszedelmes találkozás lehet! Nem gondolja?

— Kire nézve?

És újra nevetett.

Hideg szél sivitott végig a fedélzeten és a hullámok csobbanása hallatszott, amint a Juneau magas acélfalához ütődnek. Ezeknek a hangoknak és Audrey nevetésének hatása alatt átjárta a hideg Jimet.

Elnézve a vele szemben ülő karcsú leánvos alakot, észrevette, hogy szép formájú a keze, a karja, a válla. Nézte remekszabású arcát és elgondolkodott azon, hogy milyen természetet rejt magában ez a külső, hogy ilyen nyugodtan gondol a veszélyre, amely fenyegeti. Mert ha megtudja Murdock Denby, a himlőhelyes Papin és Kon-It, az indián törzsfőnök, hogy ismeri a titkukat...

— Alaskát a könyörtelen országnak hívják — mondta Jim.

— Könyörtelen? — ismételte a nő, mintegy elgondolkodva a szó értelmén. Minden ország csak annyira könyörtelen, amennyire az oda nem illők teszik azzá. Én egész életemben megszoktam, hogy nehezen kezelhető férfiakkal legyen dolgom. A legtöbb olyan bárgyu, mint a juh, Jim, — szembenézett vele — mostantól kezdve Jimnek szólítom magát. Jim, mondja meg, milyen fajta leány Julie Marie?

Amikor Jim a leányról kezdett beszélni, Audrey arcának kegyetlen vonalai megemvültek.

Elmondotta, hogy találkoztak a Crazy River jegén. Amikor Jim elhallgatott, a leány így szólt:

Miután újra kiment, Jim elővette a hollós talizmánt és megmutatta a leánynak.

Audrey így szólt:

— Jim, miért nem őszinte hozzám? Mondja meg, mit jelent ez a szép arany emléktárgy?

— Igazán nem tudom, — mormogta Jim — de... azt kívánom, bár sohase láttam volna. Ha csak ránézek, átjárja a hideg a bensőmet és úgy érzem, mintha jéggé dermedne a gerincem.

— Amikor Billy megmutatta Denbynek és Papinnak, azt mondta, hogy milliókat ér. És Gleason, Peaveyhoz akarta vinni.

— Igazán szeretném tudni, hogy mi a jelentősége — mondta Jim, miközben újra zsebre vetette.

Audrey enni kezdett. Jimre, a hajó csavarjának a kabin falait megremegtető zakatolása úgy hatott, mintha rossz előjel volna.

XV. FEJEZET.

Gleason Ketchikanban minden zavaró incidens nélkül szállították le a hajóról. Makacs némaságát nem törte meg. Az éi folyamán a rendőrség átvette, de erről a legénységen kívül senki se tudott.

Amikor a hajó Sewardban kikötött, Audrey sűrű fátvállal akkor távozott a hajóról, amikor már az összes többi utas kiszállt. A leány Jimmel később a szállodában találkozott és Jim anynyi pénzt adott Audrey-nek, amennyiért magának mindazt a ruhát és egyéb szükségleti cikket megvásárolhatta, amire Fairbanksben szüksége lehetett.

Apróhirdetések

A szállítási nehézségekre való tekintettel SZÉN, KOKSZ ÉS FASZÉN szükségletét már most szerezze be. Előievezéseket elfogad

KISS PÁL ÉS TÁRSAI
tüzifa és szénagyvkereskedő. Szent István ut 7.
a-1635

Garantáltan szag- és füstmentes, főzéshez is kitűnően alkalmas

SALGOTARJANI SZÉN
kapható, minden mennyiségben, azonnali szállításra.

baisai VOJNICH ISTVÁNNÉ
Zombor, Hunyadi utca 3. a-1702-f

Kredenc, 2 pult már
vánvlappal, gesztenve-
sütő, oldaldeszák fa-
burkolathoz eladók. Or-
gona ucca 7. a-1757-f

Kifogástalan állapot-
ban levő, 120 cm³ illó
motorkegypár, beru-
gós, eladó. Tieris ven-
déglo. Zombor.
a-1771-f

Wertheimkassza és
üzletkulcsok elveszték
Becsületet megtaláló
ítáalom ellenében ad-
ja le a kiadóhivatal-
ban. a-1774

Sport gvermekkocsit
jó gumikkal cserélnék
mélv kocsiért. Zöld-
kert-utca 2. a-1777-f